

Designet lydmiljø til hjertepatienter før og efter hjerteundersøgelser

Forfatter og projektleder: Afdelingssygeplejerske Bitten Gøtzsche, Kardiologisk Laboratorium, Aalborg Universitetshospital.

I umiddelbar forlængelse af vores første projekt* med musik til hjertepatienter som gennemgik undersøgelser i Kardiologisk Laboratorium, påbegyndte vi musikprojekt 2, som havde fokus på effekten af musiktilbud før og efter hjerteundersøgelsen.

Et naturligt spørgsmål i forlængelse af den nye viden om musikkens effekt under undersøgelserne ville være om musik kan være en positiv faktor for patienterne i denne angstfyldte ventetid – og om musikken også kan være en positiv faktor for patienterne både før og efter hjerteundersøgelserne.

Patienterne blev tilbudt discman med udvalgt, specielt komponeret musik, samt hovedtelefoner, i forbindelse med indgift af præmedicin. Endvidere blev patienten tilbudt samme musik via discman efter undersøgelsen i forbindelse med sengeleje.

Musikprojekt 2 blev gennemført i samarbejde med det ene af vore to tilhørende sengeafsnit til Kardiologisk Laboratorium, sengeafsnit S2.

Design og metode

Undersøgelsen blev gennemført ved, at 163 patienter (61 % mænd og 39 % kvinder) i forbindelse med en planlagt hjerteundersøgelse blev delt i to grupper. Den ene gruppe (musikgruppen: 79 patienter) blev tilbudt at lytte til specialkomponeret musik (via hovedtelefoner) før og efter hjerteundersøgelsen. Den anden gruppe (84 patienter) blev ikke tilbudt denne mulighed. Begge grupper lyttede til musik under hjerteundersøgelsen (spillet via lofthøjtalere). Den anvendte musik var specialkomponeret til formålet af den danske komponist Niels Eje, som tidligere i forbindelse med undersøgelser udført af projektgruppen Musica Humana har komponeret musik til anvendelse i specifikke behandlings- og plejemæssige situationer.

Patienterne blev inkluderet og instrueret i deltagelse i projektet i sengeafsnittet. De inkluderede patienter blev inddelt i to grupper – en musikgruppe og en ”basis-gruppe” (kontrolgruppe). Patienterne med den udleverede discman med hovedtelefoner blev instrueret i brug af discman. Lydniveauet var fastindstillet, og patienterne blev opfordret til at lægge sig i sengen, lytte til musikken, når der var givet præmedicin. Præmedicin er standard procedure i forbindelse med undersøgelse af hjertets kranspulsårer, og der gives sædvanligvis tablet Stesolid 5 mg ca. 1 time før forventet undersøgelsestidspunkt.

Patienterne i basis-gruppen (kontrolgruppen som blot lyttede til hospitalets basis lydmiljø – det vil sige de almindelige lyde) fulgte sædvanlig procedure og fik præmedicin (ligeledes tablet Stesolid 5 mg) samt almindelig ventetid i sengen indtil undersøgelsens start.

Ved ankomst til hjertelaboratoriet, hvor undersøgelsen og evt. behandling foregik, var der efter sædvanlig procedure udvalgt musik i de loftophængte højtalere under undersøgelsen.

Patienterne blev interviewet efter en interviewguide umiddelbart efter undersøgelsen samt 2 – 3 timer efter ankomst til sengeafsnittet efter undersøgelsen.

Efter undersøgelsen og evt. behandling fik patienterne i musikgruppen endnu engang mulighed for at lytte til musikken via discman. Dette var frivilligt, da vi af erfaring ved, at mange patienter har behov for at kommunikere med personale, pårørende eller medpatienter efter endt undersøgelse, hvor undersøgelses- og evt. behandlingsresultatet kan have stor fylde for patienten. Dette behov ønskede vi ikke at blokere for.

Resultater

86% af patienterne i musikgruppen kunne lide musikken

82% af patienterne oplevede, at musikken havde en positive effekt på deres velvære

62% af patienterne valgte frivilligt at lytte til musikken efter proceduren

Udtalelser om musikken:

- ”Musikken hjalp mig til at føle mig mindre anspændt”
- ”Musikken reducerede min angst”
- ”Ventetiden var behagelig”
- ”Musikken var medvirkende til, at jeg følte mig godt tilpas”

Som eksempel på sammenligning mellem de to grupper: musik og ikke-musik (kontrolgruppen) kunne dette studie dokumentere, at ud af de patienter som i begge grupper beskrev deres oplevelse før og efter hjerterundersøgelsen som ”meget behagelig”, var det procentvise antal dobbelt så højt i musikgruppen i forhold til ikke-musik gruppen:

”Meget behagelig” (før): Musikgruppen = 13 %   Ikke-musik gruppen = 6%
”Meget behagelig” (efter): Musikgruppen = 6 %   Ikke-musik gruppen = 3%

Konklusion:

Det står med denne undersøgelse klart, at hjertepatienter før og efter en hjerterundersøgelse i udstrakt grad kan have en positiv oplevelse ved at lytte til velegnet musik. Ligeledes står det klart, at tilbuddet om musik skal gives af personalet på hjerteafdelingen, idet patienterne sjældent i den givne situation efterspørger musik på trods af et efterfølgende positivt ønske herom. De internationale anbefalinger, der er offentliggjort i 2002 vedrørende anvendelse af musik på sygehuse med den hensigt at dæmpe patienternes angst og stressniveau gælder i henhold til vore undersøgelser også hjertepatienter før, under og efter en hjerterundersøgelse/behandling. De enkelte afdelinger bør således strukturere musik og lydmiljøet på en sådan måde, at dette simple virkemiddel bedrer patienternes velbefindende og dæmper deres angst og stress under indlæggelsen.

* Artikel publiceret i European journal of Cardiovascular Nursing [doi:10.1016/j.ejcnurse.2003.10.001](https://doi.org/10.1016/j.ejcnurse.2003.10.001)

”Specially selected music in the cardiac laboratory—an important tool for improvement of the wellbeing of patients”
October 2003.